

יעקב שרת / איש ממאדים להעניש את בגיין?

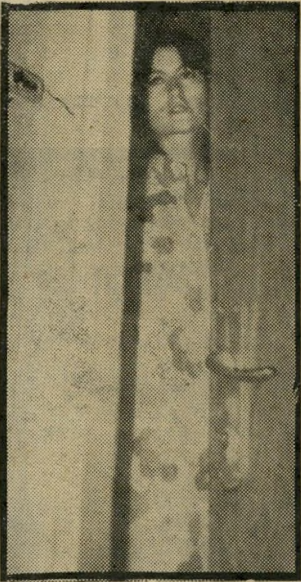
קורא יקר

(המשך מעמוד 3)

במילוי תפקידו. בסופו של דבר הרשיע אותו בדין והטיל עליו קנס של 50 אלף לירות!
מובן שהגשנו עירעור על פסק דין זה. ככוונתנו להפכו למאבק מישפטי עקרוני על תפקיד העיתון בחברה דמוקרטית, ועל תפקיד העיתונאי בכל אירוע ציבורי. מ' כיון שהכנסת עויינת לעיתונות (ובכנסת הבאה לא יהיה אף עיתון נאי מיקצועי אחד). אין סיכוי לכך שהמצב החוקי ישתנה. במצב זה היה התפקיד של שמירה על חופש העיתונות צריך להיות מופקד — כמו בארצות הברית — בידי בית המישפט העליון.

במיקרה אחר הוטל על ציון קנס של 10 אלפים לירות בשל נסיונו לראיין ולצלם את אלמנתו של אל הזאב, אחרי התקרית בהברון שבה נהרגו אנשי קריית-ארבע בדרכס לבית-הדסה. אילו היה זה קורבן רגיל של התקפה, בוודאי לא היה העולם הזה פולש לתחום המישפחה האבלת. אך במיקרה זה התגלתה לראשונה דמותו האמי-תית של הזאב, אמריקאי נוצרי, הרפתקן צמא-דם, שאימץ לעצמו את הקנאות של הימין הקיצוני בישראל כתחליף ל"טרופ" הוואט-נאמי.

חשוב היה לציבור להכיר את דמותו של איש זה. כדי להבין מה מתרחש בהברון בפרט ובי שטחים המחוזקים בכלל. ציון ציפרים והכתב שנלווה אליו, ש-

אזמנה הזאב

אינטרס ציבורי חיוני

נקנס גם הוא, פעלו מתוך דבקות במשימה. במילוי שליחות עיתונאית מובהקת. קשה לקבל את עמדת השופט. שהתעלם מכך לחלוטין. המיקרה השלישי אירע זה עתה. ציון נקרא לצלם באוניברסיטה העברית הפגנה של סטודנטים ערביים. שהותקפה על-ידי אנשי הימין הקיצוני. בעודו ממלא את תפקידו, מבלי להפריע לאיש, הת-נפל עליו קציני-ביטחון של האוני-ברסיטה. שרצה כנראה להעלים את מעשי הבידיונים. יתכן שהוא קרוב אליהם בדיעותיו. בעזרת שני גברתנים נוספים תקף את ציון, הוציא מידיו בכוח את המצלמה, והשימד את הסרט.

ציפרים קרא למישטרה, התלונן על התקיפה ומסר לה עדות על המיקרה. המשפט הזכיר ספר של פראנץ קפקא או סיפורים מימי גרמניה הוויימאריית: ציפרים נקרא למישטרה כדי להיעצר ולהשתחרר בערבות. האישים: תקיפה. אחרי שגבתה עדות מקציני-הבי-טחון, הלויטה המישטרה שעליה להאשים את ציפרים בכך שהוא התנפל על שלושה גברתנים — קציני-הביטחון ועוררי. כל זה הבי-שעה שהוא צילם את חופש-העיתון ללמדך שהקרב על חופש-העיתון נובט אינו שוקט אף לרגע — וכי המצב הולך ומחמיר באווירה ש-נוצרה בארץ.

גם קרימינולוגים וסקסולוגים, אבל בינתיים החידה בעינה עומדת. אני משער, שבצמרת הליכוד דלית יוצא-עדות-המזרח שורת הרגשה מעורבת של הנאה וגועל מהחומייניות הפרו-ליכודית ואני טרימערכת. צווחני, "בגין מלך ישראל חי וקים!" אולי אינם בשריותחים מעולה להכות בו את צבא אסד בואכה דמשק, אבל אין ספק שהם בשרמצביעים טעים מאוד. שוב, סוציולוגים, פסיכולוגים וכו' עוד יוצאו פרנסה טובה ממחקרם מרנינים, שילמדו כיצד גיבור אלמות-הכירות קמו לאושש מישטר, שמנהיגו מנפנף בדגל אלימות שדות-הקרב, שם עושים את המלא-כה גיבורים אמיתיים, שונים לגמרי, כבני פלניטה אחרת. במיקשור זה מעניין באיזו מידה הקו המדיני-ביטחוני האלי-לוחמני של בגין מושך לליכוד מצביעים שוחרי גדולה לאומית, ובאיזו מידה תווית ההיכר של האלמות העדתית, המלווה כהילה של קבע את מופעי הבחירות של בגין בהיסטוריה-יבדע, ואת הופעות פרס בהיסטוריה-נגד — שני מיני היסטוריה שהם צידי אותו מטבע — ורועת מצביעים מכבדי-עצמם מן הליכוד. ובטווח רחוק יותר — לא חשוב מערך, לא חשוב ליכוד — האם חומייניות אספסופית גוברת תהיה האפיין של הקיבוץ היהודי בישראל, בהבדל תומני מאפיין כל קיבוץ יהודי אחר ברחבי עולם? אם איני טועה, זה התחיל בכדורגל — ועכשיו מתקרב לכדוראש?

לאכול עיתון

אחד ממיבחנו של עיתונאי-שלידעות הוא מיספר העיתונים שעליו לאכול בגלל מאמרים שפירסם בהם, שנתגלו חיש מהר כמוטעים.

אני מודה ומתודה, כי מיספר גליונות, "העולם הזה" שאני מוכן ומוזמן לאכול בגלל טעויות שבהערכה, ניתוח וחיוני שעשיתי ברשימות פרי-עטי שנתפרסמו במדורי זה מאז נפתח לפני כשנה וחצי, אינו רב (לפי דעת).

אבל איני יכול שלא להודות, כי בשבוע שעבר נכשלתי כישלון מחפיר בהערכת את תגובת ממשלת ארצות-הברית בפרשת הפ-צצת הכור הגרעיני העיראקי על-ידי, "הידידה" ישראל.

אמת, רונלד היה עיף מאוד בשבוע שעבר, ואפילו לא התפנה להתייעצות השבועית איתי. אבל להיסטוריה לא איכפת סיבות. להיסטוריה איכפת תוצאות. וכשרגן נשאל מה שנשאל במסיבת-עיתונאים בפרשת הפצצת הכור, הוא התבטא — בניגוד לכל תחזיות — בצורה אוהדת-ישראל עד מאוד.

אחר-כך, כשנשיא ארצות-הברית נשאל שאלה בעניין האמנה לא-הפצת נשק גרעיני וסירוב ישראל לחתום עליה, הוא פשוט לא ידע במה מדובר — כן, נשיא ארצות-הברית לא ידע במה מדובר! — והדבר הזה מיתן כלשהו את אכזבתי, שהרי נשיא מעצמת-על המפגין בורות בעניין עקרוני כל כך עשוי לטעות בהגדרת יחסו לכל אירוע בינלאומי.

אבל כפי שאמרת, להיסטוריה איכפת תוצאות. והתוצאה הבלתי-נמנעת מקדתי רגן לגבי מדיניות ממשלת בגין תהיה עד הודעה אמריקאית חדשה חזקה חיזוק יסודות הרבה שבה שבעתיים — שעה שאני הקטן ציפיתי לתהליך הפוך.

אני אוכל אפוא את גליון, "העולם הזה" של השבוע שעבר, רגן יאכל עוד צפרדע ועוד צפרדע, ככל שקיבתו הנשיאותית מעמוד לו (ומראה פניו מדאג לומדי), ובגין! בגין ימשיך לאכול סורים, עיראקים, וסתם ערבים בגדה, אחרי שהכדורים שנורו ברגליהם יוצאו מגבותיהם. חבל לשבור שן.

ייגאל חי וקיים

אני מציף בתמונה של בגין ליד שולחן הממשלה בכנסת — ואת מי אני רואה יושב המופ-פנים לימינו אם לא את הפרופסור ייגאל דיין!

אהלן וסאהלן, ייגאל מה טוב לדעת שאתה עוד שם. השד יודע מדוע, אבל לי היה רושם שאתה, כמו שאומרים בעברית צחה, "איננו".

אז אתה ישנו. ישנו-איננו. איננו ישנו. כאור כוכב שכבת, הממשיך לקרון בתוקף חוקי הפיסיקה, אך ללא תכלית, לקראת ההתאפלות הממשמשת ובאה.

אין לי מושג מה אתה חושב על עצמך, מה אתה חושב על הממשלה שבה אתה עדיין מכהן. לפי כל העדויות הצילומיות, אתה אינך נתון באופוריה. טוב, אינך לך מה חושבים — עדיין — עליך: אפס. ובעודו שבועות ספורים — לא חשוב מי יהיה בממשלה — פחות מאפס. שם נשכח.

אלא אם כן! אלא אם כן תאזור כנבר חלציך — נותרו לך כמה ימים, וזה הרבה מאוד! — ותפתח פיך ותכריז באוזני העדה כולה: "אוי, יהודים, האמינו לי, אוי ואבוי! רק לא עוד ארבע שנות בגין ושות'!"

אין לי שום אשליות. ידן הוא ידן הוא ידן. אבל משום-מה חשבתי, שהוא בעל חוש להיסטוריה יהודית. וגם לא אדיש לשמו. חשבתי, אז מה?

אגב, עזר וייצמן הוא כמובן טיפוס אחר לגמרי. ממנו לא צריך לצפות, ממנו צריך לדרוש להכריז על הרבחירות: אזרחים, הצילו את עצמכם! אין לכם דבר להפסיד זולת עתידיכם! ייגאל ועזר. במקום לנסות לגאול מבפנים, לנסות לעזור מבחוץ לא היה מוזק לכם. נו, טוב. יהיה מה שיהיה. דבר אחד בטוח: האספסוף לא יקרא את ספריכם. הוא לא קורא שום דבר. אבל היהרו. לשרוף הוא ישרוף.

ככל שקרב והולך יום הבחירות, וההחלטה בעד מי להצביע, או בעד מי להצביע נגד, אינה יכולה להידחות יותר, מתחשק לי יותר ויותר להצביע בעד הליכוד.

שהליכוד יאכל אותה — ייענש הוא בחטאי האינפלציה מזה ובחטאי מדיניות החוץ והביטחון מזה. מדוע העונשים הללו מגיעים למערך?

מדוע שפרס יסע לווינגטון להתחנן על שמיטת חובות? שיעס בגין. במה חטא פרס, עד שדווקא עליו לשאת במועקת בידוד מדיני והידרדרות ביטחונית תוצרת ממשלת בגין? אם כבר, ייענש בתן בגין, מחוללן.

ואני ובגין זאת לא-דווקא משום שאני סבור שלפרס אין סיכוי לנצח בבחירות. להיפך, אני אומר זאת מפני שחרף כל הסקרים והתחזיות והתחושות, יש לו סיכוי. אלא מה? לפי כל הסימנים הנצחון הזה אינו יכול להיות גדול. לנצח נצחון שולי בבחירות ולהקים ממשלה חלשה, מאויימת — הזה שכרו של פרס? מוטב בגין חלש מפרס חלש. זה מה שמגיע לעם מטופש.

הצרה היא, שחרף כל מאמצי איני מסוגל להדביק את עצמי בהיסטוריה, "בגין מלך ישראל חי וקים!"

מלא קניאה תהומית באותם ישראלים מאושרים, אם גם לא כל כך מדושנים, הצועקים באמונה עזה וכבירה, "יחי בגין!" "בזו פרס!", השמים מבטחם בבגין כדמות-אב נפלאה (האם כך שמו אנשים מבטחם בבן-גוריון בשעתו?), הפטורים מחיבוטים והתלבטויות ומשחוררים במיקורת, כה שלמים בהזדהותם הבסי-סית עם כל מה שמסמל בשבילם בגין, כל מה שמבטא בשבילם הליכוד (משהו, בוודאי, מסומל ומבטא לגביהם על-ידי הנ"ל, על זה לא יכול להיות ויכוח) — אני נשאר מקולל באייכות-מתמיהה להיות חסיד שוטה, להשתתף בפולחן אדם, להפקיד מחשבתי העצמאית בידי מנהיג, להיות מרינוטת-כיכר-בחירות.

כן, מתחשק לי להעניש את בגין להצביע בעדו. אבל אני יודע שלא אעשה זאת. ולא רק מפני שבאסטיטוטיות איני רוצה להיות בסירה אחת עם אספסוף נהם. ברור! אני פשוט לא מסוגל להצביע בעד מי שמלהיב אספסוף. וגם מטורף-גדלות. וחולה.

וזקן ברר! ואם איני יחיד...

הפריץ והכלבים

פעם אחת התגברתי על זה, איכשהו. אבל כאשר בגין חזר על זה באסיפת בחירות שניה, וזעק: "אסד, היוזהר והישמר לך, רפול ויאנוש מוכנים!" הוכיתי בחילה.

אבל קודם כל מעניין איך שני האנשים שבהם מדובר מתייחסים להתבטאויות הללו. האם הם חשים התעלות רוחנית ופורקן גופני, ממש כשני כלבי-ציד שהזמם כבר הוסר מזרובוביות-הם ועוד לטאקט — כך הם מרגישים בחושיהם החייתיים המופ-לאים, מלא ספק — יותרו רצועותיהם!

או שמא הם מרגישים באמת, שבגין נוהג בהם כפריץ בכלביו, שעה שהם, ככלות הכול, הולכי-על-שתיים — בני-אדם ככל האחרים, סרים לפקודת ראש-הממשלה ושר-הביטחון, כמובן, אבל כקציני צה"ל (צבא הגנה לישראל), לא כפריציות אימתניים המתמיינים מורעבים בכלובים להססת הדלת ולאות הזניקה.

נדמה לי שאילו הייתי רפאל איתן או אביגדור בן-גל, הייתי מונה אל ראש-הממשלה ושר-הביטחון מנחם בגין מייד אחרי הפעם הראשונה, ואומר לו משהו מעין זה: "אדוני ראש-הממשלה השר, צה"ל מוכן תמיד למלא כל משימה שתוטל עליו, אבל אני לא כלב רפולי או יאנושי שלך, אז בבקשה, בלי שמות!"

מה פלא, שכאשר בגין חזר על החוכמה פעם שניה באין מכלים, עורר בי הדבר מחשבות נכביות נוגות מאוד.

בשר-מצביעים

הילכו שניים יחדיו להפריע מלכ בלתי עם נועדו? מנהיגי הליכוד המתערים בכל אחריות לתופעה החי-צדדית של האלימות הפרו-ליכודית ואנטי-מערכתית, מעלים בזכרון את התכשורת מישטרת-ישראל, בשעתה, לקיום פשע מאורגן בישראל — עד לשלב שבו כבר לא היה אפשר יותר להתכחש, ונוצקה הנוסחה הגואלת, "פשע מאורגן נוסח ישראל".

עכשיו אנו עדים לאלימות-בחירות מאורגנת נוסח ישראל. מדובר לא בקורא-קריאות-ביניים יחיד, שאינו יכול לכלוא גנשו-תיו למישמע דברי יריב מפלגתי, אלא בחבורות מונהגות ובמיב-צעים פרי יוזמה ותכנון מוקדמים.

באחד העיתונים ראיתי תמונה של שני מתאגרפים, אחד שחור ואחד לבן, המסוקרים זה את זה, ומעליהם הכתובת: "אסיפת בחירות", בהצגת, "שחור" מול לבן" אולי היה שמץ מציאות, אבל באלמות החדדית?

סוציולוגים ופסיכולוגים בישראל מרבים לתהות על התופעה המורזת של הזדהות מסוחררת-חושים עם מנהיג הליכוד מנחם בגין, שמפגינים ציבורים עדתיים דווקא. אין צורך לומר, שכל ששרדו בקרב חסידי מנחם בגין המזרח-אירומים כמוהו, אנשים הכוונים ללכת אחריו באש ובמים, אפילו הם איבדו במרוצת השנים את היכולת והנטיה הנפשית לאבד בנוכחותו את עצמיותם ולהתגלגל במימן חומייני-ציקים; מהו אפוא הדבר ההופך בני עדות, רובם ככולם ילידי הארץ, למעריצים נלהבים של הפולני הזה? מהם רכיבי אשיותו, הזות, התבטאותו, רעיונותיו — הקוסמים להם עד כדי הכאתם בהיסטוריה?

למראה כמה תמונות-חיות של האנטי-פלמ"ח החייתית של הליכוד הייתי מציע לסוציולוגים ולפסיכולוגים לצרף אליהם